Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРОГЛОЗ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 16 ДЕКАБРЬ, 1986 ШУ. ★ № 150 (7341). ★ Мах 3 кеп.

ТЕХНИКА — КИЙЧОН МУГIАРЕ

АГРЕГАТНО-УЗЛОВОЙ МЕТОДАГIА

Сунненски района механизаторий инициатива кхъбалъеш хьал а лаьца тIатеIIа шоай юртбоахама техника тоаеш болх «Гиналовское» хуза производственни объединене болхлой.

Шоай тарожи кхоачамехи ма могта пайда а эшар 23 февраль хьагIаотташ ужшера йитъалагIчен хьатIадоагIача шера цхьоалагIчен кварталех тоае еза йола 41 трактор кийчон мугIаре Дисотте дош денна дар.

Боахама нижинера Солтаев Жабраьила ма аллара, цар агрегаташта дефентовна яьй кхашпара балхдо чакхдаьха доаллаше а. Цу мероприяте дохкна новкъостал дир хьалхе а эшаш йола заичаетш, агрегаташ, узлаш малагIаш я хара. Цул тIехьагIа план - графин оттайар, чIоагIийнр социалистически яхьа услореш.

Хьаьта эггара хьалха механизаторе дIаоттайар капитальни ремонт е еза шиъ гусенични яьк чархаш тIарен барахI трактор. Уж тоае болабелар йохкна балха оьшт йола механизатораш, къахьегама ветеранаш Мукуев Айдарбек, Зайтаев Бахаб, Евсеев Иван, Лабазанов Iала-Булат, Абубакаров Махьмад, кхьабаран. Царца цхьана къахьегаш ба тоьхарш Косьмишин Константин, Сорокодумов Иван, ашка пхьар Зайтаев Iаддал - Галим, моторан тоаду Ашханов-Хьасан, автозаправщик Романов Иван, газоэлектросварщик Эльбукаев Сайпудин.

ТIаийца декхар толаме кхоачашдара балха ха чакхъяьлча а цIа ца болхаш тайп-тайпара агрегаташ уэлаш тоаеш хул беррига болхлой. План - график тIехьхоачаш а еш ханал хьалха трактор-раш тоаль яха аьттув боал агрегатно-уловой метод балха юьхь йоалаеь хиларах.

Эггара хьалха тоа а ъь мехмастерскера шиъ Т-150 яха трактор араьккхий кхоначу механизатора Магомадов Або - Рашида. Тешшаме болх бен хургIилара гарантиш луш паспорт деннад цуь трактора.

Тоаль араьккхий шиъ трактор ВЛКСМ члена Мунаев Ломiаьлас а. Цунна новкъостал деш хиннад комсомолец Межидов Рамзан. Хайра ха йоальеш цар а агрегаташи уэлаши вIашагIйохкаш. Царна тIехьа тоа а яь мехмастерскера аралький шоай трактораш Чагаев Алаьде, Агаев Iадыра, Мурзабеков Шерпиа, Абдулладжиров Бадруьд, Лабазанов Ломiаьлас, кхьабарана. тIа-тIа сихлуш латт техника тоаяра балхашо.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМ

Толаме чанхдоахкх цу производственни объединене шийтталагIча пятилетна хьалхара шу хьайбаш дорстадеш йолчча Гулаев Iусмана кулгалдеча бригадо. 116 тонн дIа а денна тIехьхоачашъяьл по кхаарча шера паччахьалкхенна дулх дIадалара план.

Бригадерча болхлоша цхьа бежан тIера ца доалийтаеш дерригаш хьалхеду. Барти цхьоагIон йолаш коллектив я Гулаева кулгалдер. 750 къона бежан да цига кхобабаш. Рационаха хьежжа доахъар а телаш дорстадеш уж. ХIанзалца моттиг нийсъялийтаеш санитарни правилаш техлаеш, лерттIа Iунал ца деш.

Уьхаза белгалданика дожIа диза долаш хьайбаш производственни объединене кхьайолча участкашца бригадашкеч юкъейоалайпр боахама расчет. Хьаьта эгара кертердар да кхъьехама ресурсаш балха юкъе-озар, царех хьамъалаьчеш нийсеи пайда нийе хар. Дурхка ха йоаллаш КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бирос могайир Назрановски триготажни фабрике къахьегама ресурсех пайда нийбара йоаьа опыт. Хьожарга вай, мишта нарагIаьлар уьхаза къахьегама ресурсех бизаа пайда нийбе, из моллагIа а предприятена доарIхIме йоаьа проблема къоастее.

— Хьалха сашка, къоастеназ-яна дуьха проблемаш йоаш, духхьал халонаш нийсъяш доладелар тхона карара ца у, — яхаш дуьна фабрикна партбюро секретара Л. ТIлиевас. — Бакъда, къаьнарча багажкна дIахо даха яхьи йоаш дацар гIуьнех. Болх оргабакхкар-ца данна дарддоаца хIама а хиина дIаэттар коллективе. Хьаьта из гIулакх шоай бе йеллар коммунистаца. Кхоачамбоацараш дуьха дар. Оахха лаьрхIар цар эвлагна кхача а уж сихха дIадахара вийсаrIбола ницкъ хьалха-ваа а.

1986 шера 21-ча апреле фабрика партийни бюрос ший агрIанара заседанеи йар. тайпани профсоюзни организацина хаддаяна дохкно еш хиларах.

Ала хIама доацан дина кхъьехет совхоза хьайбаш леладераша — шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера а. Иштта, шера планагIа пачхьалхIахенга йохка йоагIар 2900 тонн йолаш цхьаьна бетта 2806 тонн шура дIаенай цар. ХIанз декабрь бетта хIара дийнахь 6,6 тонн шура дIайоахьиб молдавца совхозе гIолла. Хана ах бутт хьалха ихоачашъю из дIалара шера план. Хьаьта керда тIаийнаш профсоюзни организацина хаддаяна дохкно еш хиларах.

Ала хIама доацан дина кхъьехет совхоза хьайбаш леладераша — шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера а. Иштта, шера планагIа пачхьалхIахенга йохка йоагIар 2900 тонн йолаш цхьаьна бетта 2806 тонн шура дIаенай цар. ХIанз декабрь бетта хIара дийнахь 6,6 тонн шура дIайоахьиб молдавца совхозе гIолла. Хана ах бутт хьалха ихоачашъю из дIалара шера план. Хьаьта керда

ДикагIа йола коллектив

Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизарга пятилетка шин шера план кхоачаш а шъ я ра сардагIа яьнна дуьхьа цехий, установкай коллективан я В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехдаьхта чакхдоахача заводе. Царна юкъе а дикагIа хьокхамаи хиларца белгала и цIьоадагIча цехера СССР Лакхехьарча Совета депутата, Социалистически Къахьегама Турпала И. И. Ведерникова кулгалдеш йола 5-6 йолча установка смена.

Дуьхьа ха йоацан бепиновн блока реконструкци яьй установке. Из бахьанге шоозза совгIа лакхъенна къахьегамг овсарле. Археседча продукце дIаяьл лаьхIара, цунга дIадодар лохдара, кхом баран хьурмят дарди дуьххьа рационализаторски предложенеш тийнай Николай Иванович ше а цунна болх беча кхъьа технологица а.

Республике дина воссаш волча мехкадьтта чаяхдоахачунца Ведерникова цхьаь смене практика чакхбоаккхаш а гIроженски химико-технологически техникума студентка Галушко Ирина. Иохо дохкхад ду цIи хезача ветеранаца ше къахьегаш хиларах.

А. ТЕРОЕВ.

ПЛАНАШ — ХАНАЛ ХЬАЛХА

ЦхьаййталагIча пятилетне цхьа шу дIадахийтазар «Назрановский» совхоза хьайбаш леладераша шурен дулхи даккхаен пачхьалкхенга дохкарен дIаланя динка тIехьхоачаш да еш.

Хьайбаш продукташ тIатIа алсам а йоахаш бернате къахьега пар иэз дIаэхоау доахъара база - кIоагIъяра, долркаша, скотникаша яхьс бьяьна къахьегардола хьалаш вIашагIехьдахара, шоай булаелара доахаи динача фух долаши дуьхьа шура луш хилийтаран совхоза кулгалхоша, специалисташа, партийни профсоюзни организацина хаддаяна дохкно еш хиларах.

Ала хIама доацан дина кхъьехет совхоза хьайбаш леладераша — шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера а. Иштта, шера планагIа пачхьалхIахенга йохка йоагIар 2900 тонн йолаш цхьаьна бетта 2806 тонн шура дIаенай цар. ХIанз декабрь бетта хIара дийнахь 6,6 тонн шура дIайоахьиб молдавца совхозе гIолла. Хана ах бутт хьалха ихоачашъю из дIалара шера план. Хьаьта керда тIаийнаш механизаторе Мукуев Айдарбек, Зайтаев Бахаб, Евсеев Иван, Лабазанов Iала-Булат, Абубакаров Махьмад, кхьабаран. Царца цхьана къахьегаш ба тоьхарш Косьмишин Константин, Сорокодумов Иван, ашка пхьар Зайтаев Iаддал - Галим, моторан тоаду Ашханов-Хьасан, автозаправщик Романов Иван, газоэлектросварщик Эльбукаев Сайпудин.

С. СУРХОЕВ.
СУРТА ТIА: (ьардехьара ььттехь), къона доприкан Дзуурова Цаьш, Айдаева Лейла.

С. АЛИХАНОВА сурт.

● ПАРТIЙИНИ ВАХАР: КЪАХЬЕГАМА РЕСУРСЕХ ПАЙДА ЭЦАР

НОВКЪОСТАЛ ДИР ШОЛЛАГIЧА СМЕНО

Хана хьалха, ужк шера 11-ча декабре шера план кхочашъе паргIдьлар Назрановски трикотажни фабрика коллектива. Сенца дувзадена да иштта толам баккхар? Хоша ма хиларара, хьалха каст-каста критика ма йорий фабрика баьхха. Кхоачашъпар планан, во яр архаева продукци. Банъда, из дерригар да хьалхе-гама ресурсаш балха юкъе-озар, царех хьамъалаьчеш нийсеи пайда нийе хар. Дурхка ха йоаллаш КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бирос могайир Назрановски триготажни фабрике къахьегама ресурсех пайда нийбара йоаьа опыт. Хьожарга вай, мишта нарагIаьлар уьхаза къахьегама ресурсех бизаа пайда нийбе, из моллагIа а предприятена доарIхIме йоаьа проблема къоастее.

— Хьалха сашка, къоастеназяна дуьха проблемаш йоаш, духхьал халонаш нийсъяш доладелар тхона карара ца у, — яхаш дуьна фабрикна партбюро секретара Л. ТIлиевас. — Бакъда, къаьнарча багажкна дIахо даха яхьи йоаш дацар гIуьнех. Болх оргабакхкар-ца данна дарддоаца хIама а хиина дIаэттар коллективе. Хьаьта из гIулакх шоай бе йеллар коммунистаца. Кхоачамбоацараш дуьха дар. Оахха лаьрхIар цар эвлагна кхача а уж сихха дIадахара вийсаrIбола ницкъ хьалха-ваа а.

1986 шера 21-ча апреле фабрика партийни бюрос ший агрIанара заседанеи йар. Цхьабакъда, из тара яцар хьалха хиннарашта. Ден поестие дуьша оттадаь дош лоархIане дар: «Болх шин сменагIа вIашагIехьбакхкара дахьье партбюро деккхарашъ. Массане а цхьаттарра тIаэцанзар из гIулакх. «ХIама дурггдан цунах, шин сменагIа болх вIашагIехьбакхка дуьха ешш, из тоъаргбан», — яхаш бола скотникаша а нийсбелар. Цхьабакъда, дукхагIоолча партбюро членаша раьъа а хинна тIаийдар из кайрра гIа. Белгалъяьлар шоллагIа смена вIашагIтохара чакхъяьа еза мероприятеш. Кулгалхошта, партбюро хIара членаш хьалхашка оттадир хьакъда декхар. Масала, директора заместитела М. Мальсагова тIадиллар шоллагIа смена транспортна Iалашъяра болх вIашагIехьбакхка. Керттера инженер А. Тумгоев денхарийла вир боллюй кадраш кийбсе а цу тIулахьага хьежжа производство вIашагIехьлъяьхка а. Хьадда дар директора хьалхашка оттадаь дола денхарашъ а: шоллагIа смена бийдаьлча Iалаъшъяр. «Рострикотажпром» объединенеена дага а ваьнна вспомогательни службай штатни расписани хуьшъ. Фабрика йолча 8 партгруппаи 2 цеховой партийни организацинеи тIадиллар цу хьакъехьа наха ешъе орга-низаторскин ихетамех болх чакхбаккхар, цуи общественни мнени йовзар.

ХьалхагIа массехн бригаде шоллагIа смена вIашагIтоха IалархIар. Цхьабакъда, на чакхдаккха атта-м хиларзар. Юххьанца аьттув баланзар.

— Цига санна дукхаза йолайир оаха шоллагIа смена, — йоаь Л. Плиевас. — Ер да смена вIашагIтеххача йохкар. Банъда, дог а вIаккх, кулгаш Iо а дахийта Iохайшанзар партбюро членаш. Вешта, хIара вIашагIъела керда смена мэ ехье а, Iомале болалора цуи бахьанаш, духьалъоатта керда проблемаш, халонаш, хоара ошар фуд. ТIаккха уж эшараш дайзачуя тIехьагIа, кхы тIа де дезар хьа а дийр, хьа а вIашагIйоллар шоллагIа смена.

Дувца эшаш, моллагIа а де атта хилаш, Нийслу дуьха халонаш, проблемаш. Атта хиланзар фабрике полагIа смена вIашагIйолла а. Масала, хоша да коллектив духхагIча дахьье цхалдаьхах латтагIа. Цар иIагIа да IIамига бесаш. Царца хьажа саг па хиларах шоллагIа смене болх бе йиш йоацан из кайрра гIа. Белгалъяьлар шоллагIа смена вIашагIтохара чакхъяьа еза мероприятеш. Кулгалхошта, партбюро членаша раьъа а хинна тIаийдар

КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеш

КЕРДАЧА ДОАЗОНАШКА!

Социалистически яхьа оагІув

Ер шу, вайна ма харра, бьацдеранаш семи кхебаре аьтув бовацаш дар. Хьаьта а дезхарех доархІидир тхо. Планал совгІа 25 тонн семи 840 тонн бьацдераваш кхедир.

Ишттачоле кхььера тхо ма хьаьста дерика новкъостал дир бригада болх коллективин подрядгІа хІиттаделбаьккхаро. Ишттачоа кхььера кхоелагІа шу ду.

Баьъдар аьлча, йодряд юкъейоалаяро, пайда лургба, аьнна хеташ кхььяьнга кІезига нах бар тха коллектив. Цььа баьъдар, а йоьлагІа кхетадир из эггара нийсагІа - ниъ болга. Ше хьадьачунга хьежжа мара хилиг хІаранена хькулар.

Доккхаг ду из тхоьй бригада барт болаш хилерг. Дукхагіболча боллял къона ба. Царна новкъостал ду балха е ахьар а новкъостІа опыт болчар: бригадира Ленина орден лелаеча Телсуркаев Мовлате, Е. Шоделовас, И. Лыкова, З. Гадаева.

СУРТІА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) Х. Солтымурадов, Х. Асаева, И. Джамалдаев, М. Мускиева, Е. Шоделова, З. Гадаева, И. Лыков.

И. ПЛИЕВА сурт.

Болхлочун уйлаш

ТОЛАМАШ ДИКАГІА ХУРГДАР...

Галаева Меднас, Муртазова Мерусас, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхельарчи - Советан депутата Телсаева Сацитас, Канаева Руменас, Мидева Зарас, Ибрагимова Лумзас.

Бригадира къьеста сий ду оаха. Озабезам ца беш массо-негара цхьатарра болх белга дІадех цо. Эгь хеташ кхьчарца дІа а этта болх бе.

Тха толамаш кхы а доккхагІа хургдар цхьацІацІоалучаш кхоачамбоацараша новкъярге ца йоре. Масала, тиъкашке, заводашка баьцадераш, сом дІабаларе лаьрхІа оттаьгІа графикаш яц. Договораш оттадича уж каст-каста кхоачашдеш мах бечаоргани зацІия, заводаша. Цудухьа чуйиІа дукха сом, баьцадераш телх. ЧуйиІачуьл тІехьаьгІа дІадехьийте аьттув бовацаш кхай тІа аьхарех йиъ заво сом маьхьа долча баьъдераш сорт лоьдир. Из нийслургдаецар, нагахьа санна договор оттадеча хана цу тІа белгалъьяькхача хана мах бечае, е кхыча организацеша баьцадераш дІа ца дехьора бехке барашкара доагІар ъьдеха-харе. Нагахьа санна тхо бехке дале — тхона гІед тоха деза.

Кхы а цхьа хІама да. Баьцадераш дІоттаде хранилищаш яларе, уж ца тапийта йиш яларе. Цхьабакъда, уж яц тха. Хъьаргьа яхаш дувца дукха хаа. Хъьаьта тІа совхоз баьцадераш кхедеш йола ткъо шу совгІа ха ма йий...

Хъьалха хинна «Чечениигушпподовощхоз» объединенин 1982 шера хІаранен чу 68 квартира йола ши цІа ъьалдер дезаш яр тха совхоза. Уж ъьалдара эша майдеш белгалъьяьр, цига разметкаш йир. Цхьабакъда, из болх а бан дІабахачул тІехьаьгІа кхы саг гучевалаелар. Хъьаьта чуйе мотт тиг йоьцаш хІара шера дукха дика болхлой дІаух тхо долчаера.

Берий комбинат хъьалье а лаьрхІадар. Цхьабакъда, цунах а хабар мара хилелар. Хъьаьта баьцадераш кхедеча эшаш болу мел дукха - нхалнах мукъабоахаргбар цу тІулакхо!

Паччахьалихонга сом, баьцадераш дІедалера карарча пятилетка шин шера план Сийлахь - боккхача Октябрь 70 шу дузача дийнахь кхоачашъе дош деннад тха коллективо. ЛаьрхІер чекхдаье кхера низ дІакхоачар дергда оаха.

Б. ОЗДОЕВА,
Ачхой-Мартановскин районан «Новосельский» совхозе болхло.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАШ ЧАКХДАККХА ШУ

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Республика ерриге индустри хьаийача продукци Махьалъянкхара тІехьаьгІа бетта план тІекхиоачашъяьй. Планагіа лаьрхІачул совгІа ахчай 15 миллион сома маьхьа тайп-тайпара продукци, шийтталлагІча пятилетка хьалхарча шера тІаийдачь дехьаржашка хьежжа хул из.

Шера план хаман а хьалха кхоачаш а яь, шийтталлагІча пятилетка шолллагІча шера чотагІа продукци арахецна йолаенна хьалхалатта коллективаш, звенош, бригадаш, участкаш, цехаш кІезига ши предприятеи коллективаш.

Хаман дикка хьалха шера план кхоачашъяьй 6 республикера мехнадьттахой. Дабахача хьалхатта бетта планал совгІа цар дьяькхад 84 эзар тонн мехнадьттен 85 миллион кубически метр газ.

Декабрь юкъ еъзаенача деношка шера план кхоачашъяьй «Оргтехника» объединене коллектив.

Ишттачоа дукха хІама ца эшиаш хаман аз бутт хьалха шера план кхоачашъеш а «Промавтоматика» НПО опытни завода коллектив.

Хаман цхьа бутт совгІа хьалха продукци махьалъянкхара шера план кхоачашъяьй Октябрьскин Нестеровскин консервни заводий, Сурхахинскаре укупгорочна пищевой завода, Шелиховской, Гудермескеи, Урус-Мартановски, Веденски пищекомбинашей коллективаша.

1985 шера цхьаьтта бетта хьаьнчул 8 процент дукхагІа продукци эшаьй укх шера цу юкъа Гедермескеи медицински инструментий завода коллективо, «Терек» кхача производственно-мебельни хьу чакхйохача объединене — 10 процент, «Союзавтоматстром» опытно-экспериментални заводе — 5 процент, «Аргунводпром» объединене — 7 процент, Нохч-ГІалгІай химически заводе — 9 процент, уж саннд дола масалаш кІезига дац.

Дабахача цхьаьтта бетта потребителаша дІа ца кхоачаш йиса продукци соахка цу ханна хиначул шозза кІезиг ъьенна. Поставщик яра паччахьалкхен план кхоачашъяьй Карабулакски химически реагентий завода «Оргтехника» производственни объединене. «Промавтоматика» НПО опытни заводе, ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводе, Гудермескеи медицински инструментий завода, «Пищепромоборудование» кхача опытно-экспериментални заводаца коллективаш.

Ерриге республика хьаийца халкъа эша товараш арахецара цхьаьтта бетта план 102 процент кхоачашъяьй.

Къахьегама оьсарле лаькъара план 100,6 процент кхоачашъяьй. Соацара цу юкъа хиначул 2 процент лакхъенна из.

Цхьабакъда, хІанз а кІезига ши продукци маьхьалъянкхара паччахьалкхен план кхоачаш а ца еш, тІехьаьюса коллективаш. Царна юкъе а цІенкашта тІехьаюсаш а «ГрозНефтеоргсинтез» производственни объединене, «Пищемаш», «Трансмаш», цементни заводий, когда ГІирс бечаь фабрика, кхы цхьайолча предприятеи коллективаш.

Хаман а теха арабашнаб «Арахецна продукце динал оплангара дехьа тоьара де дезарех» яха КПСС ЦК, СССР Министрий Совета содам. Дикала проблемаш кхоачашъеран керттера дехкар да хІара кхъьегама коллектива, берригача кулгалхой, специалистий, болххой. Цхьаьтта продукце цхьаьнга бехке хургьа объединени е предприяти. Экономически стимулировани яра фондий боарам къоастабеш хургда хІанз дикала цхьоханаш.

Предприятеша - брак яьрашта яь ахчан саннцеш посщиеча фондий пайдана тІера юйоазаргІа. Хъьаьта брак ярах бехнтохаме уазарбга болллой а производства организаторашца а. Стандарташа дІа ма дехкара йоаца продукци хадданза арахецаш хилар кхыча бесса дархІа йиш йолаш дац кулгалдо цига ца воагІаш хьожавалъа мара, из цу балха тІа вита йиш ъоацилда мара.

Республикерча дукхача производственни коллективашка практически тІулакхаш чакхдоах хьаю продукци дикагІа хилийтара тІехьа. Цу достамагІа дикка балхаш ду «Красный молот» заводе, «Оргтехника» яхача производственни объединене из продукци 41 процент, «Автоспецоборудование» заводе — 61 процент.

Промышленни предприятешта оттаьгІай ланхерча категорех продукци арахецара планхо. Ланхерча категорех йола продукци арахецара 1986 шера 11 бетта план 113 процент хьоачашъяьй. «Красный молот» заводе коллективо, «Оргтехника» производственни объединене — 101 процент, ремонтно-механически заводо — 103 процент.

Продукци дикагІа хилийтара тІехьа «Автоспецоборудование» коллективе бечаь балха лаькх мах бе беза. Лаькерча категорех продукци арахецара министерства цунна 1986 шера оттаьгІ план а яцар, ІІхьабанъала, ДІабахача хьайтта бетта цо хьаьй лаьхерча категорех йола 5 миллион совгІа сома маьхьа продукци.

Цхьабакъда, лаькерча категорех йола продукци арахецара 1986 шера цхьаьтта бетта план республикерча предприятеша 87 процент мара ххоачашъяьй. «Электроинструмент» завода коллективо из план 4.1 процент мара кхоачашъяьй, гидротехнически заводо — 44 процент, биохимически заводо — 88 процент, «Грозненгеофизсинтез» производственни объединене — 78 процеиТ. Цу объединене дІа ца душ йисай лаькерча категорех йола 28 миллион сом маьхьа продукци.

Паччахьалихен стандартацеи-технически хьалашеи дІа ма деххара хилар дукха, гІчча хана арахецна продукци, дегІаруха наьха хьашташ кхоачашдан хІанз а тІехьа. Къьеста во продукци арахецар хлебопекарни промышленносто цхьаьлочун предприятеша, цІвейни производственни объединене, радиотехнически заводе, Нохч-ГІалгІай АССР-а Госагропрома предприятешка.

Во продукци я Грозненски кога ГІирс бечаь фабрике арахецаш яр, цига хІара шера-на хьежжа продукцеи 20 процент яр брак ю.

1986 шера цхьаьтта бетта швейни, производственни объединене кхачар 20 реламаши, царех брак яь продукци 98,5 эзар сома маьхьа хилар.

1986 шера духхьал сентябрь бетта радиотехнически заводе хьаьчча 118 «Турист-320», «Гвала-410», 43 «Электроник-212» ихь продукци брак йир.

ДІабахача цхьаьтта бетта брак йир 142 тонн мяьсабулочни изделеш, 335 эзар шуша минеральни хий.

Хьажуга керда шу дехьа-ча денз Госприемка юкъеЙоалаеш я «Красный молот», «Электроинструмент» заводашца, «Оргтехника» производственни объединене — 101 процент, ремонтно-механически заводо — 103 процент.

Назрановски района «Экажевский» совхозера Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни механизатор яха сийлен цІи лелаеш волча Угрурчев Ламархана кулгалдеча мехотрядо 200 гектарах хІаранен тІара чуйиІай 180 центнер коарроллаш. ХІаьта социалистически яхьо шоллагІа моттиг аьккхай КПСС члена Елбоев Хьажбикара кулгалдеча мехотрядо. Цо хІара гектара тІара 145 центнер аьккхай, планалеладелча хьайбашка хьажа ихьча боахамера иена, уж иштта доргелаш минитта пиергІоал, яхаш хаттараш ду хьаша ницьвелча.

Шоаш ъьадечох ишттадог лаьаш ба тха формерча ихьбараш а. Масала, доярказ: Толхалова Текист, Метришева Малина, Духнгова Биргант; деттача доаханга хьожаш бола сюгІинаш. ХІаьта 350 килограммаз пІеанагІа осаш ихьанихха а хинналаш.

— Шишша бІаь килограмм дорашца шиъ дІаючуьл, сона а боахама а пайдаергІа да, царех цаІ йиъ бІаь килограмм долаш дІаделча. Доаца доакъар дІа а телаш, лерттІа доал мара кхы хІама эшаш ъьайбашта, — жоп ли Кукураев Ширване, духхьа шеКукурвев Ширване, Цудухьа дийнахь буся 600 грамм совгІа дуьхьа тІекхет хІаранена, план 500 грамм йолаш.

ХІанзалца оьха духхьа дІатийначча доахана дозал 374 килограмм хІинала. ХІаьта 350 килограммаз пІеанагІа осаш ихьанихха а хинналаш.

— Шишша бІаь килограмм дорашца шиъ дІаючуьл, сона а боахама а пайдаергІа да, царех цаІ йиъ бІаь килограмм долаш дІаделча. Доаца доакъар дІа а телаш, лерттІа доал мара кхы хІама эшаш ъьайбашта, — жоп ли Кукурвев Ширване, духхьа шеКукураев Ширване, Цудухьа дийнахь буся 600 грамм совгІа дуьхьа тІекхет хІаранена, план 500 грамм йолаш.

Хьайбаш лерттІа Іангара дахара кийчо яьй оаха. Хьанз дийнахьеи буси хІара Іатта, масала, 20 килограмм сиъ — концентрированни доакъар ду. Іан замалаха ун кхабара оттиъь рацион ишта я.

Дика тоаяь, йІайха я хьайбай помещенеш. Кхо, пувхаш аравйоаха транспортерашца лерттІа болх беш я.

Салалара а доахан деттача хана ша ГІирс кийчбара а тоъал дика ъьалаш йашТехъьалъад ферма болхлошта. Цхьабакъда, раьза дац тхо цхьан хІаманна,

цхьоалгІча ноябрь яьнижа дош денна тха коллективо.

Хьайбаш лерттІа Іангара дахара кийчо яьй оаха. Хьанз дийнахьеи буси хІара Іатта, масала, 20 килограмм сиъ — концентрированни доакъар ду. Іан замалаха ун кхабара оттиъь рацион ишта я.

Дика тоаяь, йІайха я хьайбай помещенеш. Кхо, пувхаш аравйоаха транспортерашца лерттІа болх беш я.

Салалара а доахан деттача хана ша ГІирс кийчбара а тоъал дика ъьалаш йашТехъьалъад ферма болхлошта. Цхьабакъда, раьза дац тхо цхьан хІаманна,

Хозданза шоай смении дехкараш 120 — 130 процент кхоачашдеш хІараца белгала я Сапралневаев кулгалду бригада. Цунца яхье а яьнна дукха тІехьа ца кхоаш хьайбаГІа Гагиевас кулгалдер а. ХІанзчул ши бутт уьхьлхаха денз «Коммунистически къахьегама коллектив» яхь сий дола ЦІераш еннай шинна а коллективана.

СУРТАШ ТІА: 1. М. Сапралнеза; 2. А. Гагиевай бригада (хьалхача плане яр бригадир).

З. БАТЧАЕВА сурт.

Нохч-ГІалгІай производственни текстильно-галантерейни объединенена чуйоагІача № 4 йодча Экажевски цехе дикагІа лоарХІаш я Сапраневаев Мадинаси Гагиева Асий кулгалду ХІаманаш тегарий бригадаш. Цу шин коллективо хІанзчул ши бутт хьалха кхоачашъяьй пятидекъа хьалхарча шера план.

Ала деза Октябрь 70 шу дузача цІейта пятилетка шин шера задани кхоачашъеча объединенена коллективо тІаоьнна даьй а шу шин бригада коллективаш йолта.

Нохч-ГІалгІай производственни объединенена чуйоагІача № 4 йодча Экажевски цехе дикагІа лоарХІаш я Сапраневаев кулгалду бригада. Цунца яхье а яьнна дукха тІехьа ца кхоаш хьайбаГІа Гагиевас кулгалдер а. ХІанзчул ши бутт уьхьлхаха денз «Коммунистически къахьегама коллектив» яхь сий дола ЦІераш еннай шинна а коллективана.

СУРТАШ ТІА: 1. М. Сапралнеза; 2. А. Гагиевай бригада (хьалхача плане яр бригадир).

З. БАТЧАЕВА сурт.

БЕРКАТЕ МУЛ

МИШТА КХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ

Сийлахь-боккхача Октябрь 70 шу дузача цІейта шийтталлагІча пятилетка хьалхарча шин цера план кхоачашъяра йолча яхье а яьнна, башхадика толаташ доахаш хьайбаГІа «Сунжанефть» механизьтеи газни йоазача управлене коллектив.

Уьхь шера цхьанхьа квартал ДІаяхитйаеш цо шиЙ со циалистически декхараш кхоачаш ца деш. Цудухьа дог хьесташ да ДІабахача цхьаьтта бетта - дьяха толамаш.

ДІаналсовгІа дьяькха межнадьтта 12 эзар тонн гайта да. Йоагіеачул совгІа 1150 эзар кубически метр газ а яьнхьай. Къахьегама оьсарле уу юкъа планагІа йоагІачул совгІа 6 процент лакхъенна.

Межнадьта доахача скважинеех боагІача тайпара пайда оцарех, материалаш, байдал кхоп беш дІаэхийтарах дьявина берриг да из. Цо ДІабахача паччахьлихен планал совгІа НГДУ коллективо мьхьалъьянкхай 113 эзар сома маьхьа товарни продукци.

ХІанзачул хано, перестройка дІадехьаха тайпара болх вІашТехьбанкха гІерг управленеи къахьегама газни йоазарах. Цу дьяьже къьеста теркам тІабохийт ухьаза шиой керттера фонд йоазрІаЙчуьл пайдаэцна пайда ниЙсйелла тоадара. Ишманеи техниканеи карагІдийнкарашца хадданза производствана юкъеъкхувалара.

Межнадьтта дьякхара процессашца ДІаспансифкаеи елгача ІалардІара тІеэрзаяь дукха мероприятеи чанхйох. ТІоанашкара «ІьяржкаДоцуьш дохкаГІа дьяькхара йоазрІа керда методаш балха юкъейоалаяро оттабаьча боарамал совгІа дьякхад дукха межнадьтта.

Къьеста дика къьехьегаш я Н. Летников керте латта межнадьттен газни йоаха бригада. Ларйича управление ух шера мел дьяькхача межнадьттах ьховлагІа декъа цо дьякхад. Коллектив керда толамаш дахара оарнагІьяькха совш, нахха дагара дар дика ъхетадеш саг ва Николай Павлович. ХІанзчул массехм шу ъьалха цунна енна. Межнадьтта промышленносто отличник» яха Знак.

Планагіа лаьрхІача бесса управлене ІІара шера ъьакхе йолаш керда техникаи ЛинкагІйолча технологеи дукха мероприятеш. Масала, ух шера чІаийна хиначча социалистически декхараш цу тайпара мероприятеш балха юкъейоалаяраз 385 эзар сома паччахьалкхенна пайда бе лаьрхІа бар межнадьттахой.

Назрановски района «Экажевский» совхозера Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни механизатор яха сийлен цІи лелаеш волча Угрурчев Ламархана кулгалдеча мехотрядо 200 гектарах хІаранен тІара чуйиІай 180 центнер коарроллаш. ХІаьта социалистически яхьо шоллагІа моттиг аьккхай КПСС члена Елбоев Хьажбикара кулгалдеча мехотрядо. Цо хІара гектара тІара 145 центнер аьккхай, планалеладелча хьайбашка хьажа ихьча боахамера иена, уж ишттадог лаьаш ба тха формерча ихьбараш а. Масала, доярказ: Толхалова Текист, Метришева Малина, Духнгова Биргант; деттача доаханга хьожаш бола сюгІинаш. ХІаьта 350 килограммаз пІеанагІа осаш ихьанихха а хинналаш.

— Шишша бІаь килограмм дорашца шиъ дІаючуьл, сона а боахама а пайдаергІа да, царех цаІ йиъ бІаь килограмм долаш дІаделча. Доаца доакъар дІа а телаш, лерттІа доал мара кхы хІама эшаш ъьайбашта, — жоп ли Кукурвев Ширване, духхьа ше

Мехотряда толам

гІа яха йоагІараш 125 центнер йолаш.

Угрурчева мехотряде хьнаре къьеста хиначул боккха балха опыт йола механизатораш Гаппаев Ахьмадмагіри, Аушев Юсап, Шанхоев Яхьяь. Цхьа ирмем ниталш цар лерттІа чаях па йоакхаш. Къьеста бокхха теркам тІабахийтабе льятта кийчбара, хІара гектара 23 центнер а кхоачаш минеральни удобренеи яькха из хьашдара, ДІадувш дола фу дика хилийтара, март бетта агротехнически дикагІа деношка гребнеи хьисане ноарплаш дІайийна яхара. ТМТД яхача химически молхашца АНТИО яха препарат вІашагІа а эль садоаллача хІамашка зе ца дайтара дІаюъча ковртолаштца лаьрхІа обработка а яьяр механизаторашца.

Шоай совхоза керттерча агронома Яндиев Халата ма яхъара чаходах дар ъьатІаяьнначул тІехьаГІа коартолаш дІабода мах дохбара, къахьегама оьсарле лаькъара задани кхоачаш ца еш хьаборагІа объединене транспортникаш. Лоацца аьлча, шоаш ух шера тІайийача декхарий тІехьаьгІа пункташ лоарІабаш уж. ШІера план кхоачашъяьрга а дог доахилгга ши цар.

Объединенена чуйоагІача пассажирски предприятеша юкъе эгтара чІоагІарІа тІехьаюсачарех я Т. Ошаев керте латтача цхьоалгІча пассажирски автотранспортни предприятеи коллективе. Цо пассажирооборота цхьаьтта бетта план 85,3 процент мара кхоачашъяьлш. Цу юкъа ца еш 1,сай 43 миллион 28 эзари пассажиро-километр.

ЛаьрхІар кхоачашду

Вай республикерча промышленни предприятеша юкъе яьржача социалистически яхье даьн хьалха латташ хьайбаГІарех ца! я Карабулански химически реагентий завода коллектив. Ше тІаийда декхарий тІехьаьгІа кхоачаш а деш, къьеста беркате долаш чакхдоаккаш да цо шийтталлагІча пятилетка хьалхара шу. Дерригача технико - экономически хьоханий паччахьалкхен план тІехкхоачлъеш я.

Заводе ара мел хІа продукци паччахьалкхен дикала Знак хьожаеттара аттестаци е ца еэаш тІехдика мара яц. Къьеггама оьсарле лаккъара цхьаьтта бетта план шиъ ахи процент тІехкхоачашъяьй. Из лаккъяра чотагІа арахийнай планал совгІа цига хьа мел яь продукци. Арахецара продукцера дІабода мах оттабаьча боарамах яхо процент лох болу, заводе, болхлоша производственна иходанъ 253 эзар сом. Задалел совгІа продукци махьалъянкхарах, бийдал, электрознерги, химреагенташ яхорах укх шера планал совгІа 243 эзар сом пайда балъ цига паччахьалкхенна. Шоай производственни хьожамаш денгара денга дикагІа хулийтаи къьеггама цар тІаДиси паччахьалкхен дехкар да 74 миллионни 121 эзари тонно-километр. Пассажирооборота мах а яцца, тхо сецца ниъ байтара задани а 99.7 процент мара кхоачашъяьлш. Валови пайда бара зандаех а лоарХІа ца беш бисаб таксистаи. Мовхашан пассажирооборота дІабода мах дохбара, къахьегама оьсарле лаькъара задани кхоачаш ца еш хьаборагІа объединене транспортникаш. Лоацца аьлча, шоаш ух шера тІайийача декхарий тІехьаьгІа пункташ лоарІабаш уж. ШІера план кхоачашъяьрга а дог доахилгга ши цар.

Объединенена чуйоагІача пассажирски предприятеша юкъе эгтара чІоагІарІа тІехьаюсачарех я Т. Ошаев керте латтача цхьоалгІча пассажирски автотранспортни предприятеи коллективе. Цо пассажирооборота цхьаьтта бетта план 85,3 процент мара кхоачашъяьлш. Цу юкъа ца еш 1,сай 43 миллион 28 эзари пассажиро-километр.

Дешаи дай бац

Шоаш шийтталлагІча пятилетка хьалхарча шера тІаийца декхараш меттал паччахьалкхен план а гІаьнна яь кхоачашъяьй бац «Чечингавтотранс» территориальни производственни объединене транспортникаш. Пассажирооборота цхьаьтта бетта план 95,3 процент мара кхоачашъяьлш цар. ТІадиси паччахьалкхен декхар да 74 миллионни 121 эзари тонно-километр. Пассажирооборота мах а яцца, тхо сецца ниъ байтара задани а 99.7 процент мара кхоачашъяьлш. Валови пайда бара зандаех а лоарХІа ца беш бисаб таксистаи. Мовхашан пассажирооборота дІабода мах дохбара, къахьегама оьсарле лаькъара задани кхоачаш ца еш хьаборагІа объединене транспортникаш. Лоацца аьлча, шоаш ух шера тІаийца декхарий тІехьаьгІа пункташ лоарІабаш уж. ШІера план кхоачашъяьрга а дог доахилгга ши цар.

Объединенена чуйоагІача пассажирски предприятеша юкъе эгтара чІоагІарІа тІехьаюсачарех я Т. Ошаев керте латтача цхьоалгІча пассажирски автотранспортни предприятеи коллективе. Цо пассажирооборота цхьаьтта бетта план 85,3 процент мара кхоачашъяьлш. Цу юкъа ца еш 1,сай 43 миллион 28 эзари пассажиро-километр.

ДОАЛ ДАРГА ХЬЕЖЖА

Толаме чакхдоаккаш латт кердача пятилетка ер хьалхара шу тха совхоза хьайбаш леладеларца. ЯьлларгІа декабрь хьатІаюхочаш, шера планал совгІа 22 центнер шуйца дІаолар паччахьалкхенна, хІаЙта дукх — 10 центнер.

Цхьаьтта бетта хІара кхоачаш Іаттагара 2847 килограмм шуре лъяькхар оаха. Уж бетта - дийнахьеи буси 7,1 е - 7,3 - килограмм а йоаккъ Лаьрхіача туш да бутт - чакхдалелеъка хІара кхоабеча Іаттагара - кхы а кІезигагІа яле 213 килограмм йоаккхалургйоагІа, Долче, шера 3050 килограмм дукхагІа йоаккхаргьа.

Уж толаташ даха тхона новкъостал ду коллективна подряд юкъейоалаяро. ХІаьта хозрасчетагІа оаха болх бу николагІа шу да. Цо хІаране бекхтохкам лаккъаьй.

Племенной, зооветеринарни болх эгтабаьккха товбаро, шура алсамъянкха новкъостал деш хилдаш совгІа, дикка экономически пайда а бу совхоза. Тхоай тул кердадьяькхачул тІехьаГІа, кхыча боаламатта похна и хьалкеду шиъаралш. Масала, совхоза «Ореховский» совхозага 30 лехкар, хІаьта укх шера 22 — «Орджоникидзевский» совхоза.

Шера планал дукхагІа барХІ а долаш, цхьаьтта бетта 109 Іаслг хьакъоастадаьа тха ферме. Дукха шура луча доахах хьахиларан къьеста леладу, лаьрхІа оттаьгІа рационах кхоаб. Дика хьож царга Эскиева Нура. Цудухьа укх шера цхьанхьа тІерадаьнначул царех.

Тамаш еш хул тхо долча опытага хьажа баьхкараш. духха оаха леладу хьайбаш бІергадайча. Шиъ дараш санна леладу уж скотника Кубаева Ширване, Цудухьа дийнахь буся 600 грамм совгІа дуьхьа тІекхет хІаранена, план 500 грамм йолаш.

Хьайбаш лерттІа Іангара дахара кийчо яьй оаха. Хьанз дийнахьеи буси хІара Іатта, масала, 20 килограмм сиъ — концентрированни доакъар ду. Іан замалаха ун кхабара оттиъь рацион ишта я.

Дика тоаяь, йІайха я хьайбай помещенеш. Кхо, пувхаш аравйоаха транспортерашца лерттІа болх беш я.

Салалара а доахан деттача хана ша ГІирс кийчбара а тоъал дика ъьалаш йашТехъьалъад ферма болхлошта. Цхьабакъда, раьза дац тхо цхьан хІаманна,

Хьайбаш леладеларий сатТув хилаш, маьха бытовой хьашташ кхоачашдеча комбинате цоашта эшачоа заказ де, цІагІа эшар эца, къьеста дефицитни хІаманаш.

«Автолавка» еча а хьаэца эша хІама хилаш, цхьанне ДІа ца ийю тикашка ухха хІамаш мара. Цул совгІа, тІехьаруча воахІ бетта хоза хета а гучаьяьнаш из тхо долча. Хьаэца хІамаш а йолаш, бетта цкъа мукъаГІа тхо долча «Автолавка» йоагІаш хуларе, геттара дика дар. РайПО кулгалхой безам хилча де йиш йолаш хІама а да из.

Ш. МУРШАДИРОВ,
Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхозе за ферма заведуюши.

ЗАМАНЦА гIА БОАХАШ

НГIАССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА VII СЪЕЗД

Оаха хоам баь ма хьаллара, дIадахача ерача дийнахь хилар вай республика журналистий VII съезд. Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза правление балхахь КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъара деспхехи отчетни доклад йир съезде правлено председателга Д. К. Безугле.

Вай творчески союза вахархарга съезд хинначу тIехьа-гIа дIадахача шин шера, ахьар докладчика, керттера эрет событи хилар КПСС XXVII съезд. Цун решенеш партеи халкъон советски общество дегIаболаяра кердача хуманиий программни документаш, дагIавкар сихдара стратеги хинна дIаэттаб, цар белгалдаь XXI-ча бIаьшенера хIаччалца мохк экономически социальни дегIаболабара хоттамаш. Партийни съезде белгалдаьккхар динамизмаги хуманамехи йийза йолуш вай хана массови информаце средстваш лоарIхIам белггала пачхьанагIа.

Съезд хинначу тIехьа-гIа республика журналистски коллективаш, хала, радеохарашка хьежижа болх эрга а боаккхаш, газетий оагIоашка, теле- а радио- а передачашка дикагга хьалхоха пыпий лоарIхIамгIа йола социально-экономически проблемаш. Массови информаце средстваша шерра хьалхоха республика а, хьакIегамаг социалистически кеп, гIайпойзийт хьалха латта опыт, хьинаре дахьалоар материаллаш, бийдал, электроэнергин, фермашаш, балка а, хоъара тIехьа лоаттабева къовсама юкъе.

Партийни организацеша, хьалха а саина, даим терко а боахоо а е езарех а промышленни производства, кхачан проблемаш. Журналисташ хаддаза шоай терхама кIентоттире новостеш уьш. Бакъда духа да укуза кхоачамбоараш а. Кепайоазоно кхоачам боллаш анализ ешо дIахьоахкаш хIанз а доаддара керлачча органий боаг: РАПО, республика агропромышленни комитет, кхоачам боллаш бIаьвов гIулакхошан дара министерства, КПСС Ачхой-Мартановски райкома кулгалхоша.

ДIадахача шин шера НГIАССР журналистий Союза правлене бюрос дийнад 12 организационни 30 творчески дош. Дучхьалга четкъ йолу партен съезда, КПСС ЦК Пленумий, парте обласа пленумий, СССР журналистий Союза V съезда решенеша кхьежина кхоьхьанарча организацей болх IашпIехьбаккхара.

Союза, цун еррига зменьяй балха тIехь лоарIхIамгIа барех лостам ба журналистий говзал, агара тIаьхьа кхоьруш а, цар кхъьехь ша эффективно лаьккхара. тIалиллача гIулахча бола цар бехктокхам тIоагIбара, шеко а йоацаш, го дергда хIанз чакхйоахкаш йолча творчески болитой аттестаце.

ДIахо доклади ча дийнар творчески конкурсий къхьежьа, цар тематикаш, цар на, хьже дагIа хоадийр къьайолча журналистски организацеша тесса леладе хилараш.

Пренсина эгIара хьалха къьажар дир «Ленинан некъ» ахата газета редактора **Ю. А. Айдаева.** Парте XXVII съезд хинначуьт тIехьа-гIа, ахьар до, газета оагIоп тIа къхьаргIо общестера позитивни процесаш къхьежьан йола керда рубрикаш.

Пленума дувцад газето партийни боахоеш балха тIа пийслу кхоачамбоацараш. Ишта кIоарта анализ а ешдийад «Трансмаш», электромеханически, «Красный молот» яхача, шекар доаккхача заводий, хьалъеш латтача Аргунски маьхха комбината коллективаш къахьегама хьакхьежьа дешаш.

Цхьабакъда, белгалдаьккхар оратора, рубрикаш мелла хоза а дина а яр аьлна, царна тIехьашкара материш даш кIоарга чулоацам болаш, цига хьакхоьхьан вола саг цун гIулакхошна хьежижа хьакхьежьан вещ, газет ше а хургдаш сий долаш, из дешараша лоарIхIаш.

«Коммунизма байракъ» яхача шалински районни газета редактора А. С.-М. Барзанукаева аьлар, тахан, социально - экономически лоарIхIамгIа дарех парте IалькIамаре бокха болх беза хана, вай общества еррига сферашка хувцамаш дара вай тIехьехача хана, майрра кIоасан лоаттабе беза хьалхашкаьа дIадахара вайна дуьхьало еш мел долча хIаманна. Уьш гIулакхаш теркал па деш ларатап охха. Дина хоьш да, пресе критика яра дош, къьастта а районашка, мела латтилга. Газета тIа яьча кри тикно, дагIавкар дара партийни комитета оагIоницхьара гIо ош. Хьаьта цу тайпара гIо КПСС районкомен районкомен оагIоницхьара тхона масса хана долаш да.

Къамаьл дьяча «Грозненский рабочий» яхача газета корреспондента **А. А. Журавлева** съезда делегатий теркал тIаззар журналистски къьастам материально - технически Iалашбара дьяьжча хоачамбоараш. Дмитрофоши яц, фотокорреспонденташа эшшаш йола пленкаш хилан. Цу деррингеша балха новкъарле ю. Журналистий къьастам аттата бакхара башка гагота яц «Грозненский рабочий» яха издательство.

Телевидене балха проблемаш къьастъеш дийцар съезде НГIАССР Госте лерадио йолчу кIаргIйолча редактора **Л. У. Ауше вас.** ТIехьарча хана, аьлар цо, нохч-ГIалгIай телекурналисташ дукхагIа яздеб банна бийнаб критически дешаех чIоагIга критика ю цар промышленности корта бокъ хамен бокъ ца долаш долча кхоачамбоацараш.

ДIахо дийцар цо Гостелерадио коллективе къастъеннаб болча дукхагIа проблемаех. Тухка тIама де деза профессионални говзал эргашкха товара, лингва а кIоарга ла республика вахар дIахьокхаш.

Парте даим къьалхдош вайна, аьлар дIахо къамаьл дьяча НГIАССР йздархой Союза правлене гIо председателя **Ш. А. Арсакуева,** вахара гаргага хила, мехка хуьдеш йола политически, экономически, социальни, духовни процессаш философски тайпара кхетае. Хано IадехаШ дола тIама тIинну. дIаэттаб язларх, художник, журналист къьинарг вахара позиш йолеш йилар.

Хала хете а, эргалоний процесс кхоачам боллаш къьахьоахаш вай, мела къьастам лоаттабу бюрократизм кхаш йийр, корта бокабу мидараш мелер, нагромаби сазно йоаьлу, негативни явлеш нешта лухььа. ТIанз а аьрзйол чуложашм тIоарга боацца, художественни оагIоницхьара асала йола произведеташ.

Эргалоний яра дьяьже фу де нарабIоал тхоьш? Цу тайпара хаттар а оттадаь дIадоладир ший къамаьл «Машиностроитель» яхача дукха тIрах йолча газета редактора **Ф. Р. А. Утеше.** Съезде хинначул тIехьа-гIа юкъейоалаьй керда рубрикаш «Партийни вахар: съезда къьастъеш» газета гIоагIоп тIа дIайолаьй заочни партийни собрани. Цу къьакъьахьара материалаш непаетт «Партийни вахар: эргалоний наькъа-гIа» яхача рубрикана кIал.

«Красный молот» яха заводе госпремеша е кийчуьш хилар терхал а деш, газета тIа непаетт цу темагIа йола материалаш.

Интернационални, патриотически, атеистически къастам луш бахача наха юкъе бечча балха хьанъехьара проблемаш йийр «Знание» яхача общества республикански правлене председателя, ЧИГУ профессора **В. Б. Виноградова.** Цо аьлар, уьш деспаш къьастадара бокхта лоарIхIам болабо хила йиш йолаш ца Iилманхошта - истоюнкашт газеташтеи юкъера буьзамаш. Цу дакъе белггала пайда эш «Комсомольское племя» яхача, цхьадолча районий газе таша. Бакъда республикански газеташа тIехьарча хана цу тайпара буьзамаш кIе гагIагIа дIа хотагу.

Къамаьл дьячо белгалдаьккхар, къьакъеташхоша интернационални патриотически кхетам луш беча балха ерригача формаеи методехи пайда эца бесаш хилар, цу дакъе дукхха ха хьалха Нохч - ГIалгIайчен халкъашта а эрсий халхъа а юкъе хинна буьзамаш хьакъоахаш, цу буьзамий прогрессивни лоарIхIам, лоаман мехка баха нах пролетарски кортамаьхьа ден болама, социалистически революцеца, коммунизм хьакъара юкъеозар хьакъоахаш йола исторически событеи а йоллш.

«Сердало» яхача республикански газета коллективе. аьлар къамаьл дьяча цу газе та бехктокхамеча секретара С.-Т. С. Котиева, хьинаре а щерра а пропаганда ю КПСС XXVII съезда решенеша, республика къьастам

«Лектора дийна дош» яхача корреспонденце тIа дуьз лектора Т. Плискина балхах.

«Эргалоний наькъа-гIа: лоахам, опыт» яхача рубрикана кIал я ССР 50 шу дизара цIерагIча хиъзавода смена начальника агитатора Е. Попова «Резервеш даха еза» яха статья.

Номера публикацеша юкъе — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета Ишман коммунизма кафедра доцента В. Баулена «Советски наьха цхьоагIон тIоагIалга», Е. Премыслера «Кердача рекордашка» яха статьяш.

Дозвол дIахьара

КНДР. Мехка хуьшу йоагIача тIехьеч ераза, унахIеноина, дешара йоацго яр — из республика доарIхIамерча денхарех цаI.

СУРТА ТIА: Пхеньянерча пионерий Двореца музыкальни игрушка доакъашхой.

АДН-ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

СТРАТЕГИЧЕСКИ КЕГАРА КХЕРАМА — ДУХЬАЛЕ

Дерригача дунен тIа чоагIга сатем а байна ювцаш я 1972 шерачра хинна болча бартахь ОСВ-2 хьажъехьарча Договораш хьакIойалаш пейгановски администрацие дуьхьа ха йоацаш тIаийца пе шиеш. Ховш ма хиларах, из решени ярa йола сигнал хилар тхъамаш долча ракеташ гIа лятташ йола «В-52» яка 131-гIа бомбардировщик ВВС бодбой составеран юкъейоалаяр. Дунен тайп-тайпарча механашка, цу дьяьже США а белгалдоах, из бахьан долиш Вашингтоне ше ялор ца гIерз нардинг-дно кIезиг-Iерш дIадаккхеран процесс толхаяккилар. Цу тIехь хинна КIайна цIено цIехьазза а хьажъекхар, фу мах болаш ца Рейкьявикан тIехьаГIа йдерни гергашта тIехьожам лоаттабара ше тIехьа да, яхаш був дуьз.

Миштта хургьа цу тайпара тIема кийнош совле иккха гIерташ США-ца лелаьеча провокационни гIулакхашта йоаьа Советски Союзе реакци? Из хаттар дагадоаллаш да мадхбузехьара дунехха политически общественни деятелеш. пресса обозревателаш. Советски оагIоно ше яьча дуккхача официальни заявлежнешка пIаьхха а дIахьехкар тIемен машарен доарIхIамеча проблемай хьакъехьара бехктокхам ше ехетабеш хилар.

Отташ латтача хьалашка советски кулгалхоша вывод йьй стратегически кегарга дугача наькъа кхерамех адамле кохаяккара кхы та инсаш оарцаГцахаша дарддан. аьлна.

Гой, дудуьз СССР дьярхIа я ОСВ-1 хьажъехьарча соглашенеГеи ОСВ-2 хьакъехьарча ДоговораГеи оттадаьча доазонната юкъера юха па йоалаш сий. Цу тайпара позиш хилар дувзаденна да 2000 шу тIакхоачаш ядерни герз шIеназь дIадаккхара йоаьча советски программаш дарде датгача дикача а цIенача а уйлашца.

Ехетадеш да, дувцар дац вай мехка кхерамале мелларш яхилга — нагахьа санна эшаш хуле, СССР кийча хургьа США моллагIча гIулакха жоп дала. Хьаьта а советски оагIоно Вашингтонерча кулгалхошта пIаьхха а таро ly шоай гIулаГехех хилтардуча ерригача тIехьалеш бехктокхам бовза, дуьнен хьалхашта юкъерча сообщества цхьатарра хилча бакъъьха хетачун уйла е.

Советски Союзо дIахо де дерхIар тийша хургда, Договора хIанз делаш долча доношанна латта таро луш да компенсируюши гIулакхаш дара американски администраци тIехьа хиларах. ХIанз ужк сахьаге американски столицера хьалъеттача пропагандистски топаша хьакхьокх ОСВ-2 лаьттагIа долла лаьрхIа КIай иа уйлар. Цунна тешал ду, масала, администраце хьалха хинна санна йола позиши бокъоюца хьалхаЙоахача гергашташ гергашдIрдохарга тIахьожам лоаттабара йолча агентства заявлене.

Дунехача политически деятелеш лерзш. тIехььара решени бокъо йоацаш американски гера ДIаданкхеран процесс толхаяккилар. Цу тIехь хинна КIайна цIено цIехьазза а хьажъекхар, фу мах болаш ца бе Рейкьявикан тIехьаГIа йдерни гергашта тIехьожам лоаттабара ше тIехьа да, яхаш був дуьз.

Миштта хургьа цу тайпара тIема кийнош совле иккха гIерташ США-ца лелаьеча провокационни гIулакхашта йоаьа Советски Союзе реакци?

Из хаттар дагадоаллаш да мадхбузехьара дунехха политически общественни деятелеш. пресса обозревателаш.

Советски оагIоно ше яьча дуккхача официальни заявлежнешка пIаьхха а дIахьехкар тIемен машарен доарIхIамеча проблемай хьакъехьара бехктокхам ше ехетабеш хилар.

Отташ латтача хьалашка советски кулгалхоша вывод йьй стратегически кегарга дугача наькъа кхерамех адамле кохаяккара кхы та инсаш оарцаГцахаша дарддан. аьлна.

Хьалха дIадахача кIираллийнга хьа гондурасски территорие тIаэлъяча американски военно-воздушни базера гIайтта тIаэльхача самолеташа пиратий хьисапе бомбаш чуйийтай Эль-Мурраи Вивили яхача никарагуански доазон йистерча поселанашта. Цу цхьан ханна президента Р. Рейгана саницеГа США ВВС Iалъамате йоккхий вертолеташ йолаеннай сандинистски хьалъа эскарп йохаль нIалйитача контрас ачага гергашца кийчьяча бандашта гIо дара Гондураса эскара подразделенеш Никарагуа ньйсабседерча доазон йисте дIахьувла. Центральни Америка гIулакхашта юкъе гIертара бехказа ала гIертарех Iама ца хинначу тIехьаГIа. США паччахьалкхен департаменто дIахьаяка д а ь д, США-ца деладу гIулакхаш «сандинистех лорралара Гондураса гIо» оалаш США. ХIанзарча администраце халкъа духьаларна политика миллионаш бола американцаш болаш чуйе фусамаши йоацаш бутт. къел тIеи моцал тIеи оттабу вахара общества эгIара халла Iьал тIа а боахаш.

ХIанз Нью-Йорке ара бийсаш йоахаш 60 эзар гаррта саг ва, Бостоне — 15 эзар гаррта, Вашингтоне — 10 эзар. США чуйе цIенош доацарий проблема къаман трансде масштабош тIаийца. — аьлар Бостонера чуйе цIенош доацарий Совета координатора Иоачбаскхьар грамоташ Iилманхошта университета Ишман коммунизма кафедра доцента В. Баулена «Советски наьха цхьоагIон тIоагIалга», Е. Премыслера «Кердача рекордашка» яха статьяш.

Номера публикацеша юкъе — Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета Ишман коммунизма кафедра доцента В. Баулена «Советски наьха цхьоагIон тIоагIалга», Е. Премыслера «Кердача рекордашка» яха статьяш.

СУРТА ТIА: Нью-Йорке ара чуйе кIа доацар.

Х. СВЕШНИКОВА сурт. (ТАСС).

Журнала аргIанара номер

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома «Агитатора блокнот» яхача журнала тIехьа шолгIагIа йола номер хьакъа «Сихдара наьхъагIа» яхача редакционни статьяш. Ухаза-я медицински инстумен-

тий Гудермиески завода парткома секретара М. Анимовича «Инициатива, бехтокхам» яка выступлени.

«Знание» общества Заводской районни организацеи референта В. Токарева

доарIхIам бола документ. Цо бокъо лаь белгалъьча регионе ядерни герз оттадеш, хьаде, дунна цига тохъамеш де, радиоактивни отходаш цига лаьттагIа йохка. Кхыча дешашца аьлча, дукхха итташ миллионаш квадратни километраш йоккха мотиг дIаболаш йолча паччахьалкхений официальни политика а хинна дIаэттай антиядерни политика.

Ма дарра аьлча договор Тихи онеана кхуьлбехьен даькъ тIарча паччахьалкхений региона халкъий доарIхIам хьаштташ теркалеш йоацаш малхбузен держашта дола жоп да. Ховш ма хиларах, США-ца шерра найда ийпаб водородни бомбаш тахкара тихоокеанскин этоллех. Цу аьлдаеча гIулакхий трагически памятник долаш дуе радиоактивни отходаша тIанз а заражени ва лаьттага долаш йола гIайренаш. Тихи онеанерча юкъе республика США-ца тIана доаттаю 10 эзар гаррта ядерни боеголовок

Ядерни боацаца хона хьакъехьаш договор тIоагIоенна тIаэттача дийнахь ядерни герза арегIнара тохъамаш лаьш Фронце Мирзоов ахьача тIоаде. Шоай эксперименташ кIеранне ди яхаш цу бухача Парижа протестана жоп луш тихоокеански регионе бахача наха хьехар ду Франценга, чу санна «кхераме» доаца тохъамаш мичхьа Марсела юкъе е ачаш, шоай пайонах полигон е ца а гIерташ.

Австалье Новн Зеланде, регионерча IамIага ССР ровной паччахьалкхенаша тIоагIга сатем байна къен онеана «Iоарталенаша радиоактивни отходий сакна кьисане хIама е Японн гIерташ хиларга — ший наIарашкара дIагаьи а яьнна.

Деррига- дуне чIана наIа ьина йола мотиг шоай хьаштташ яхъача тайпара йоза зона доарIхIаран тIоагIга духьала бабар договора. Ядерни йоаца зона хьаштташ йоацаш ец IIашпIехкийтта Штаташ.

Духьхьал ккыча тайпара повиши я Советски Союзо ламыар. Из деррагIа тIехьа я азнатско - тихоокеански регионера машарн стабильности тIоагIгIара. Кхыйола ядерни державашн санна йоацаш СССР кийча я зона ядерни йоацаца статуса гIаранти ала, конфронтане аперна цунах па яйтара. Моейвас доарIхI кеда договор ядерни герз доаца машар хьабара юкъе дихьа дагта санна.

Виталий ЧУКСЕЕВ, Сергей ГОРБУНОВ, Валентин ВАСИЛЬЕВ, (ТАСС).

ГОРОД ЦIЕНА ХУРГЬЯ

Заводской районе санитарни гIулахгаш нийса дарах тIийца да вай городера IалIам, вахча унахIцено, улучашкара цIено. XIаъта кертерча дахьже из декхар тIеIатт «Грозснефтеоргсинтез» объединенне жилищно-коммунальни бохаяма. Уж тIехьарча хана ду дахьже-тоъал болх баьб ухъяза.

Промышленни, бытовой вухаех IоцIендадал промышленни предприятей ковнаш. Из деш пайда эш субботникех. Цахадаш йостам бу Индустриальная яхача улица тIа — вай горда из кертерча магистрала тIа. Цига гIолла лел дуккарIйоча промышленни транспорт. Цо гIоттабь дом тIабуьг цIенойл пенадта, гавьнатта, карташгера. Новкъа дале а, городе цIенала дожкха зе ду нухахи дIахьухьача машинашка — нижь мел ба IобоассабоI цар шоай бIеха «мухь».

XIана из улица тоаяра божкха терхам тIабожийг. Кхолу ДIадийсаш, нахаш оттаьй, борлюрашт гIолеш. Уж балхаш даьл В. И. Ленина пIеграча пайнера дена нах баха вашгIардаь цIенош яхоачалалаца. IцхьайогIа еза машинаш дукхагIа лелача моттигашка гIум мIал а юлгаш, ашшабетонни литаш ешай. Иштта тобаь нижь дукхагIа бахарг а ба, тата жIезнигIа а хургла.

— Хьадаьр кIезига дац,— аьъар «Грознефтеоргсинтеза» ПО ЖКУ участка мастера И. Смирнова. — Цхьабакъда, де дезар кхы а духгIа да. Хьаь-такхачыл тоаьлца наьъашца экзамен яла еза ха — Ia. Уж дика хиларах тиIаша я вай города цIенал, нийсаIа ашча, цун хозаля куди.

А. ТЕРЕЩЕНКО.

СПОРТ

ДОТО МЕДАЛЬ

Туле хилар нендарах РСФСР Кубок янкхараш хетаьь яхьаш. Цига дакъа-лаьдар 200 сонгIа спортсмена. Атта боагача къовсаме дото медаль яьъскар вай мехкахочо, СССР спорта мастера хьехархой института студента Степанов Витале. Вьаь метр йолча дистанцех 58,9 секундах нен дир цо.

Уж сайна йоIа яхьаш хIдар магирхошта юкъе. Цига толам баьъккар 9-ча класса дешархочо, СССР спорта мастера Логашкин Владислав. Шиъ Вьаь метр йолча дистанцех хьалха вера иэ.

М. МУРАТОВ.

* * *

ГИМНАСТИКА

Художественни гимнастикех дола вашагIиххтар чакхдаьлар Малхбузеьларча ателростеей спортивни вазе. Фусамдашца цхьана хиъяза дакъа лаьцар Воронежера, Новошахтинска, Махачкалера, Ростовски областа Зернограднра командаша.

Нохч - ГIалгIайчен кубок яьъскар «Урожай» ДСО «Шовда» берий - яхуьшбобаригIарий спортивни школа викалаша, шоллагIча моттиге ба Воронежера гимнастан, яхьолагIа — махачкалинцан. Къаьст - къаьстача яхьашца мехкарашта юкъе котаьо яьъскар И. Завгородняс (Махачкала). Цул тIеха ба вай мехкахой Н. Лукьяненкон Л. Дадаевай. ИнIигашта юкъера моттигаш ишттача сиъьелаьр: къаьхара — Н. Омарова (Грозный), шоллагIа — О. Рогова (Воронеж), Л. Митричева (Махачкала).

Т. СОКОЛОВА.

ЛИТОВСКИ ССР. Мажейкийх кIоналера город сел. Уклаза металдаьтта чакхдоаха гигант — завод къалъе а цига болх бе а мехка масее минингашкара нах баьхнаб. Из предприяти баьхьан долаш сиха деIIяхь городе.

СУРТА тIА: динагIойча Р. Адомайтиса (сурта тIа юкъье) гIишлонхой комсомольско - магирхой фирада чаенаш. Хургйолоча комсомола съезда ма йоагIга нахъаяха дерхIача хьалха датгтаза коллективо хIапале пятилетка шин шера план кхоачашъяьй.

А. САВАЛЯУСКАСЕН К. ЯНКАУСКАСЕН сурт. ТАСС фотохроника.

ТХА КОНСУЛЬТАЦЕШ

БЕРИЙ ЙОАКХО ЕШ

Дезалех долча советски законодательство денхарийла бу дайн нноаной ихёнза долча цюй берий йоакхо е, уж кхаба, барзаIча тIадувха, кхоатам бала. Нагахьа саина сагкхийна вале а, из шийна доал де могаргдоацаш хиIча тIаIкха а цунга хьажа денхарийла ба дай.

Ма дарра аьлча, дукхагIболчар диззя кхоачаш а ду шоай денхар. Нагахьа саина ишттта ца хилча, паччахьлахе а хотара латтап, бераш кхаба инзагIа алименташ хьадоах бехке волчунгара, ук тела ца тургаш моттигаш нийсьелча уголовни бехьтоккаме оза йиш йолаш статья я я.

...Сувженски района Нестеровски кIуза станице балхача Б. Горбакова цIи шу гарита ха яьккхай ший яьIигга алименташ тела ца тургаш. Районни хьалъэ судо массех-каззя аьннад цунга хьай деккхараш ихоачаюдге. Цох хIама хинна дан. Ший доаг-лиъкх ца де - по балъа моттигаш хувцаш хиннай, ший доходаш кьайлаьчкхьай. ТIехьхара суда хьалхачна эттар Горбакова. Бера доагIаш мел дар хьадьяьккар цунгара, цул совгIа чувалла суд а йиъ цуьнна.

Цу тайпара хIама деладеш хиннав Ассински станице ваха М. Хачукаев а. Духха ха яьккхай цо ший цIи йиъйнг ихаба алименташ дала ца тургаш. Из бакъал долаш Сувженски халъка суда чувалла цхьа шу ха техай цуьнна.

Хьалхете а дезалех удаш бола дай кIезига бап. Алименташ на техха цар па оттаеш говзал, па хьовзадеш хIама дисал. Масала, Чеченаула ваха В. Висашев алименташ техна денхарийла вешп соцап тIаийдар 1975 шера Грозненски районни халъка судо.

Цхьаначъа на па соцап, балхара пIавувлаш цхьачъа ихоачаюдге. Цо тIехьхара па тIаIкха денхарийла ба дай.

Ма дарра аьлча, дукхагIболчар диззя кхоачаш а ду шоай денхар. Нагахьа саина ишттта ца хилча, паччахьлахе а хотара латтап, бераш кхаба инзагIа алименташ хьадоах бехке волчунгара, ук тела ца тургаш моттигаш нийсьелча уголовни бехьтоккаме оза йиш йолаш статья я я.

...Сувженски района Нестеровски кIуза станице балхача Б. Горбакова цIи шу гарита ха яьккхай ший яьIигга алименташ тела ца тургаш. Районни хьалъэ судо массех-каззя аьннад цунга хьай деккхараш ихоачаюдге. Цох хIама хинна дан.